

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

**Čuvajte
Jugoslaviju!**Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se
u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun
poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 26 oktobra 1934

God. V — Broj 43-44

JUGOSLOVENSKOM SOKOLSTVU

Otkrivena je tajna odvratnog zločina, izvršenog nad našim Velikom Kraljem Mučenikom. Teroristička akcija u službi revizionizma pokušala je da marseljskim metcima, namenjenim našem Viteškom Kralju Ujedinitelju, razori državno i narodno jedinstvo Jugoslovenskog naroda.

Zločinačka ruka uništila je život narodnoga Kralja, Koga je zahvalan narod s najvećom podaničkom odanošću i neizmernim bolom i ljubavlju položio u Panteon večnoga života, ali nije uništila duh naroda i ideju državnog i narodnog jedinstva.

Jugoslovenski narod živi i živeće slobodan i ujedinjen. Ideja slobode i jedinstva, koja je kroz vekove živela u duhovima velikih narodnih sinova i u Velikom Kralju Mučeniku, živi sada već u celokupnom Jugoslovenskom narodu.

Grozan zločin, izvršen nad našim Viteškim Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem, potresao je dušu i izazvao bol, suze i glasan jauk celog našeg naroda. U ovom narodnom bolu, suzama i jauku vidimo sveti simbol naše narodne etike, kojom mora da bude prožet ceo naš državni život. Sokolstvo smatra, da će Jugoslaviju sačuvati i podizati jedino onaj rad, koji polazi od etičkih shvatanja narodnih, izraženih u ovim tužnim časovima bolnim krikom ogorčene i ožalošćene narodne duše.

Vi, Jugoslovenski Sokoli, kao oličena narodna misao, budite i nadalje čuvari državnog i narodnog jedinstva, koje je posvećeno Kraljevskom krvlju. Vašim novim naporima i delima pokažite, da za našim Mladim Kraljem Petrom II stoji jedan i nedeljiv čitav Jugoslovenski narod, koji će svoju slobodu i jedinstvo svim svojim silama i po cenu najvećih i najtežih žrtava braniti i odbraniti od napadaja svih naših neprijatelja.

Poručite svima, da će snažni talas nacionalne solidarnosti smrviti sve što se ispreči na putu konsolidacije, napretka i bezbednosti našeg Naroda i naše Otadžbine.

Budite na straži! Orkanska snaga pridolazi nam iz rasnoga sela. Sokolsko selo jeknulo je. Ono je viteški zaplakalo za svojim Vodjom i Domaćinom Otadžbine.

S verom u Boga podjite na rad, na delo! Pazite na čistotu sokolske misli, svrstajte oko sokolskih zastava sve prekaljene nacionalne snage, u kojima živi duh Jugoslovenstva. Udvostručite svoje sokolske napore, budite spremni na sve žrtve, pa i od sada kao i do sada

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!**Z d r a v o !**

Beograd, 22 oktobra 1934.

**UPRAVA SAVEZA SOKOLA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE**

Svima bratskim Sokolskim župama, društvima i četama!

U ovim teškim danima neizmerne tuge i žalosti, koju ceo Jugoslovenski narod podnosi veličanstvenom moralnom snagom Jugovića Majke, naša sokolska srca i celo naše sokolsko biće prožimaju dva velika i snažna osećaja: bezgranična bol za izgubljenim Vodjom naroda, Kraljem-Herojem i Kraljem-Mučenikom i isto tako bezgranična ljubav, vernost i odanost prema Novoj zvezdi naše Nacije i naše Otadžbine, prema Uzvišenom našem Mladom Kralju Petru Drugom Karadjordjeviću.

Velika dela traže i velike žrtve. Za veliko delo Oslobođenja i Ujedinjenja, za veliku i moćnu Jugoslaviju, pored ogromnih žrtava koje je Jugoslovenski narod dao, bila je potrebna i najveća: morala je da padne sveta Kraljeva krv. Viteški Kralj, koji je prešao kroz sve strahote rata i vratio se kao Pobednik i Ujedinitelj, pao je od zločinačke ruke pri vršenju istorijske dužnosti Vodje naroda na obezbeđenju mira i sretne budućnosti i svoje nacije i celog čovečanstva — kao Kralj Mironosac, Kralj Mirotvorac. Neumorno, neustrašivo i do samoodricanja požrtvovno vršeći svoj visoki Kraljevski poziv, On je svima nama i celom svetu dao za večita vremena nenadmašni primer Dužnosti, Žrtve i Ljubavi prema Narodu i prema Otadžbini. Svesni veličine Njegove tragične herojske ličnosti, mi osećamo i svu veličinu gubitka, koji nas je zadesio, i zato je naša žalost neizmerna i naša bol neprebolna.

Ali, zločinački metci, koji su ugasili život Viteškog Kralja, nemoćni su da pogode onu metu, u koju su gadjali: Jugoslavija, velika, moćna i nerazdeljiva, kojoj su bile namenjene poslednje reči Velikoga Kralja, živi snažno i silno, ujedinjena kao nikada u bolu i strahovitom pravednom gnevu. A Jugoslovenski narod, ispunjavajući sveti amanet Kralja Mučenika, u čvrstim redovima okuplja se oko svoga Mladoga Kralja, na koga je preneo svu svoju bezgraničnu ljubav, vernost i odanost, spreman na nova dela i nove napore. Delo Velikog Kralja, naša slobodna i ujedinjena Otadžbina, sveto je i nepovredivo. Njegov Simbol, to je naš dični Kralj Petar II, naša Nada i Ponos naš. Njegovi smo svi, i dušom i telom; Njegov je život naš.

S tim osećajima otpratili smo mi Sokoli svoga Kralja na Njegovom poslednjem putu do Kraljevske zadužbine na Oplencu. S tim osećajima vraćamo se sada ka svetom pozivu

života svoga: da okupljajući pod sokolske zastave sve najbolje snage naroda našeg svojim stvaralačkim radom i primernim životom budemo vazda budni čuvari Jugoslavije, spremni na sve, pa i najveće žrtve.

S tim osećajima dočekaćemo ove godine i veliki naš sokolski i državni praznik, Prvi decembar, koji ima sav da bude u znaku dubokog poštovanja i zahvalnosti seni Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i bezgranične ljubavi, vernosti i odanosti, dosadašnjem našem Starešini, a sada Mladomu Kralju Petru II Karadjordjeviću.

Da bi se celokupno Jugoslovensko Sokolstvo što dostojnije spremilo za taj svečani dan, Izvršni odbor Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije

n a r e d j u j e :

1) da se Prvog decembra o. g. u svima sokolskim jedinicama, društvima i četama, održe samo svečane sednice, prema uputama, koje će za to biti naročito izdane;

2) da se tom prilikom izvrši svečano polaganje zakletve svih sokolskih pripadnika Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II, prema obrascu i načinu, koji će za vremena biti objavljen;

3) da se toga dana sprovede široka socijalna akcija u korist „Socijalnog fonda Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja“, osnovanog kod Saveza i kod župa, prema uputama koje će naročitim raspisom biti propisane;

4) da se na čelu svakog službenog i privatnog sokolskog pisma stave Kraljeve reči: „Čuvajte Jugoslaviju!“ i da se za vreme narodne žalosti svako sokolsko pismo završi s rečima: „Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!“;

5) da sve jedinice za vremena učine sve pripreme, kako bi prvo-decembarska manifestacija našeg Sokolstva bila što veličanstvenija, i kako bi u svemu odgovarala važnosti i značaju i toga dana i sokolske naše organizacije.

Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

Živeo dični naš Kralj Petar II Karadjordjević!

Z d r a v o !

U B e o g r a d u, dne 22 oktobra 1934

Za Izvršni odbor Saveza SKJ

Tajnik:

A. Brozović, s. r.

I z a m e n i k s t a r e š i n e:

E. Gangl, s. r.

P r e t s e d n i k P r o s v e t n o g o d b o r a:

Dr. VI. Belajčić, s. r.

Jugoslovenskom narodu!

Poslednjom voljom blaženoumrtvoga Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja određeni smo za Kraljevske Namesnike Uzvišenom Mu Sinu i Nasledniku Prestolja Kraljevine Jugoslavije, Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II, u smislu stava 2 člana 42 Ustava.

Tu tešku dužnost preuzeli smo položivši prethodno prema stavu 4 člana 42 Ustava zakletvu pred Narodnim Predstavništvom, da ćemo Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II biti verni i da ćemo čuvati iznad svega jedinstvo naroda, nezavisnost države i celinu državne oblasti.

Vršeci Kraljevsku vlast mi ćemo vazda i jedino imati pred očima interese Prestolja i dobro Jugoslavije.

U našem plemenitom zadatku za napredak Kraljevine Jugoslavije, duboko smo uvereni, da će ceo naš narod biti uz nas, jer smo imali prilike da vidimo u ovim teškim i sudbonosnim momentima, kolika je bila velika ljubav i duboka odanost celog naroda prema svom Viteškom Kralju Ujedinitelju i koliko poštovanje za veliko delo, koje je sa samopregorom stvorio.

Naša je sveta dužnost da očuvamo veliko delo svoga Narodnog Vođe, delo koje nam je predao u sveti amanet u bolnom trenutku, kada se rastavljao sa životom, i da udruženi i složni, još više unapredimo i ojačamo svoju ljubljenu zemlju, kako bi je vedra čela i radosni u srcu predali Kralju Petru II, kada bude stasao, da na svoja pleća primi teško breme državne uprave. Sav Svoj život i sve Svoje snage blagoumrtvoga Viteškog Kralja Ujedinitelja je bio posvetio Svoje narodu.

On nam je time dao primer i ukazao put, kako se služi dobru i interesima svoga naroda, a sudbina je htela da i Njegova tragična smrt otkrije celom svetu, koliko je naše narodno jedinstvo čvrsto i nerazdruživo.

Na nama leži velika dužnost i historijska odgovornost, da Njegovo veliko delo sačuvamo i da budemo dostojni svoga slavnoga Vladara.

Mi smo uvereni, da će nas u ovom teškom zadatku pomoći ceo jugoslovenski narod, jer smo svesni čvrstine duha i rodoljublja, koji su oduvek bili odlika naše viteške zemlje.

Ujedinjeni tugom i bolom za izgubljenim svojim Velikom Kraljem, spojeni ljubavlju i odanošću prema zemlji i Domu Kardordevića, Jugosloveni će još jedared pokazati celom svetu, da ih nikakav udarac sudbine nije u stanju da pokoleba i da su uvek u stanju da svoju zemlju snažno i pribrano povedu boljoj budućnosti.

To će biti naša najbolja i zajednička služba Kraljevskome Domu i Kraljevini Jugoslaviji. Čvrsto udruženi unutra, bezbedni i poštovani spolja, vojnički dobro opremljeni, mi smo u stanju da gledamo vedra čela u budućnost. Na taj način veliko delo Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja, snažna i napredna Jugoslavija, biće još više učvršćena i unapređena na opće dobro naroda.

U tim mislima okupimo se oko Mladoga Kralja, Njegovog Veličanstva Petra II, nad kojim materinski bdi i Njegova Uzvišena Majka, Njezino Veličanstvo Kraljica Marija i s verom u Boga gledajmo pouzdano u budućnost.

Živelo Njegovo Veličanstvo Kralj Petar II!

Živela Jugoslavija!

Kraljevski Namesnici:

Pavle s. r.,

Dr. R. Stanković s. r.,

Dr. I. Perović s. r.

Predsednik Ministarskog saveta **Nikola T. Uzunović, s. r.** — Ministar vojske i mornarice, počasni adutant Njegovog Veličanstva Kralja, armijski đeneral **Petar R. Živković, s. r.** — Ministar bez portfelja **dr. Vojislav Marinković, s. r.** — Ministar bez portfelja **dr. Milan Srđić, s. r.** — Ministar poljoprivrede **dr. Dragutin Kojić, s. r.** — Ministar prosvete **dr. Ilija Šumenković, s. r.** — Ministar pravde **Boža Maksimović, s. r.** — Ministar za fizičko vaspitanje naroda **dr. Grga Anđelinović, s. r.** — Ministar trgovine i industrije **Juraj Demetrović, s. r.** — Ministar finansija **dr. Milorad Đorđević, s. r.** — Ministar građevina **dr. Stjepan Srkulj, s. r.** — Ministar vanjskih poslova **Bogoljub Jevtić, s. r.** — Ministar unutrašnjih dela **Živojin Lazić, s. r.** — Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja **dr. Franjo Novak, s. r.** — Ministar šuma i ruda **dr. Milan Ulmansk, s. r.** — Ministar saobraćaja **Ognjan Kuzmanović, s. r.**

Kralju - Sokolu

Zar ne bje moguće da nas mine i ova gorka čaša? Ne! I nju morasmo da ispijemo, do kraja! Trebaše da i tu žrtvu podnesemo; žrtvu za naš najveću, hekatombu vrednosti i bola, da se odmi- ne gresi sveta.

Zar ne bje za iskupljenje Pravde i Mira, za čim vapimo, dosta pogibije Kosovske i Golgote albanske? Daj nam jakosti, Bože, da ne klone- mo pod strahotom Golgote marsejske!

Zar drži herostratski bezumni zlotvore, da će Svetom Krvlju, što ju mučki prošu iz plemenitih grudi Tvojih, probiti i grudi Jugoslavije?

Uzvišeniji od lika Parsifala, Ti ne propusti iskupljene Amfortovo. Sva jugoslovenska srca stapaju se ovoga časa u jedinstveni sveti Gral sa Monsalvaža, da prime Žrtvu Krvnu, koju Sudba zaište za Otkupljenje.

Ti ne bje samo naš Kralj; Ti nam bje i osta Voda, naroda Svoga, i Otac Domovine Svoje! Jer u Vodu se pouzdaje i beskrajno veruje, a Oca se ljubi i poštuje najvećma!

I kao što nekoć Perikle u zlatno doba klasične Helade, na prigovor Atenjana, da previše rasiplje narodno blago za lepotu Akropole, klasično i lakonski odgovori, da ulaže to narodno blago na večne kamate; tako i Ti, Viteški Kralju Aleksandre I Ujedinitelju, prošu najveće jugoslovensko narodno blago, Krv Svoju, kojom Ti dovrši neimarštvom kupolu Akropole jugosloven- skog ujedinjenja i duhovnog zbliženja, dahnuvši poslednjom snagom zemaljskog Ti života reči svete: »Čuvajte mi Jugoslaviju!« I to najveće bla- go naše Ti uložiti na večne kamate za nas!

Ti izusti šaptom reči lakonske brojem, ali epske značenjem i momentom, kada bijahu izreče- ne. Te zavetne nam šaptom izrečene velike i sve- te reči odjekuju danas diljem cele Jugoslavije, jače od truba Jerihonskih, jer one će srušiti i po- slednje zapreke delu, koje si izvodio; ta i kamen, ne da bi se srušio, i on bi proplakao!

Ima ljudi koji smrću umiru; Ti pak nisi smr- ću prestao da živeš; blago i slava Tebi; imao si zašta i roditi sel!

Narodni Kralj

I kao što Akropola naša odolevaše zubu vre- mena i napadu varvarskom, tako ni mučki upereni na gordog Karađorđa prepad nikada neće skre- nuti brod države nam naše, silne Jugoslavije, s onoga pravca, koji nam Ti, Kormilaru, pokazal!

Lišen zemaljskog smrtnog, što Ti podli pla- ćenik mogao da oduzme, izdižeš se, Beli Orle, pred očima našim u legendarni lik Velike Svetlo- sti, koja daleko prevazilazi nacionalne granice naše.

U Tebe bijahu uprte oči svega velikog kul- turnog sveta, koji srcem vapi za mirom među na- rodima. Ali, reče nekoć Mereškovski: »Jedni pa- doše posle Krista srcem mimo razuma, a drugi razumom protiv srca.« Tima materijalizovanim bezumnicima i bednicima Tvoj već za života isto- rijski lik mrsijaše račune, jer Ti vodoše plemenitu politiku na Balkanu i celoj Evropi svetošću srca nam slovenskog.

Tvoj Uzvišeni Presto, Viteški Kralju Ujedi- nitelju, bje ko ničiji do sada satkan iz ljubavi za svoj narod, i počiva na jednako čvrstim temelji- ma jednodušne podaničke vernosti i ljubavi na- še. Takav Presto ne ruše kuršumi.

Još smo pretrgnuti grozom, još izbezumlje- ni strahom iznenadnog udara, koji nas pogodi na putu uspinjanja do Slave u miru, kojom kročismo i u ratu, predvođeni Tobom, Viteški Kralju! Ali ta se čuvstva, koja nas ko nikada do sada jedin- stveno obuzeše i prožeše, prekaljuju sada u jed- nodušnu vernost Tvome Uzvišenom Sinu, dič- nom našem Mladom Kralju Petru II, kome pri- sižemo jednaku vernost i odanost, gordi u svojoj bezgraničnoj boli, želeći, da nas i dalje uzvodl stepenicama Slave, koje će nam obasjavati Tvoj bleštavi lik.

Na to Ti se kunemo u ovom bolnom času, i kao Sokoli, koje si toliko voleo, na to Ti prisi- žemo i kao Tvoji verni podanici! Tako nam Bog pomagao!

Slava Ti, Viteški naš Kralju Aleksandre I Ujedinitelju!

Da živi Tvoj Uzvišeni Sin, naš dični Kralj Petar II!

Dr. Drago Damaška.

Vodi i prvaci Sokolstva bratskih slovenskih naroda o Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju

Doznajući za usudnu vest, koja je tako nemilice i svirepo pogodila sav jugoslovenski narod, a s kojim u njegovoj neizmernoj boli sačestvuju i svi bratski slovenski narodi, vodi i prvaci Sokolstva bratskih slovenskih naroda u svojim izjavama najdublje sačestva jugoslovenskog Sokolstva i narodu veličaju uspomenu blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Starosta ČOS i SSS brat dr. Stanislav Bukovski u svom sažalnom pismu i zamenu starešine Saveza SKJ bratu Ganglu piše sledeće:

— Duboko ganut i uznemiren proživljujem tragediju, tragediju u kojoj smo u jednakoj meri u britkoj ovoj tužji združeni s Vama, mi pripadnici češkoslovačkog naroda, s Vama najdražom svojom braćom u krvavej Jugoslaviji.

Baš sam se vraćao iz Ženeve, kad sam u Bazelu začuo za krutu vest o pogibiji velikog Vašeg Vladara i jedin-svenog Tvorca silne i ujedinjene Jugoslavije, Kralja kome je zločinačka ruka prekinula nit života baš u trenutku kada je imao da svrši Svoje uzvišeno poslanstvo na učvršćenju mira u Evropi.

Sva sokolska srca krvave, u duše prodire bol i teška nas briga pritiska u gledanju u budućnost. Ali junački Vaš Kralj, koji je s tvalačkim vrednotama sokolske ideje uzgajao svoj narod k pojmovanju i snazi ujedinjene državne celine, nije se varao niti u vernosti na Sokole, niti u nepretkranom sokolskom stremljenju za idealima Istine i Pravde, te niti u najneugodnijim prilikama i to pod cenu vlastitog života, kako je sam sa Svojim junačkim primerom pokazao čitavom svetu.

Zločinačka ruka mogla je doduše da prekine nit Njegova života. Mogla je da podigne u nama bol i ogorčenje, ali nikako nije mogla da poruši i uništi ideale za kojima svi idemo i za koje je Vaš veliki predstavnik države položio Svoj vlastiti život. Iza ovog izvršenog nasilja naša je volja još čvršća i naša odlučnost nepobediva.

I mi i Vi poći ćemo ujedinjeni u borbu za ideale slobode i državne samostalnosti s onom dubokom svesću, da u svetu nikada za većito ne odlučuju zločini, već samo pravda i istina.

Primi, brate starešino, iskren izraz mog najdublje sačestva nad podlim činom čijom je žrtvom postao Vaš presvetli Tvorac države.

Starosta bratskog Poljskog sokolskog Saveza brat Adam Zamojski piše sledeće:

— Nesreća, koja je snašla Jugoslaviju i Vas, drage jugoslovenske Sokole, duboko je odjeknula u našim srcima. Potreseni svirepom katastrofom u Marselju, oplakujemo zajedno s Vama krutu sudbinu Vašeg Kralja, Velikog Vladara, koji je bio ponos svih slovenskih sinova, dičnog Sokola, zaštitnika naših najdražih ideja.

Znaj ovo i kaži svojoj braći Sokolima, da se mi u Poljskoj sećamo i da srdačno sačestvuju u Vašoj narodnoj i sokolskoj žalosti.

Tajnik Saveza slovenskog Sokolstva brat Vinčenc Stjepanek u svom pismu veli sledeće:

— Kudagod idem guši me strašna tišina, koja je legla na mene kao mora nakon grozne vesti iz Marselja. Dugo nisam mogao da verujem o mogućnosti ovakve nesreće; stalno mi se je činilo, da je ipak neko zadržao zločinačku ruku, da je neko spasio tog Velikog Čoveka slovenske istorije. Tako reći, silom sam se morao da privredim k svesti, te da shvatim, da je taj strašni čin grozna istina, koju ne može niko da opovrgne.

Danas se samo još ovim tešim, da su oni koji su najmiliji zločincima, zaboravili da mogu da ubiju doista čoveka, ali ne da unište i njegovo delo. Zaboravili su u svojoj zaslepljenosti i bezumnosti, da iako ubijaju čoveka, koža time otima u oči nam narodu, da je ipak njegova ideja već duboko ukorenjena u srcima miliona, koji će je širiti tako verno, da bi morali da budu uništeni i svi njihovi životi, da bi se postiglo to, što je imalo da donese ovo umorstvo. Bila je to dockana uobrazila, da bi se uništenjem ošlona jedne ideje mogla time da uništi također i ideja sama. O toj velikoj ideji, čvrsto sam uveren, da će Vi svi Jugosloveni čuvati tvrdo i junački misao, kojoj je Vaš Veliki Kralj i Voda služio i za koju je dao i Svoj život.

To je jedino što može da olakša sadanju bol! To je i Vaša čvrsta volja da stojite svi i verno svojim životima i svojim delima za Njegovom idejom slovenskog jedinstva. U toj ideji naš veliki, danas od svega naroda oplakivani Kralj, živeće i dalje. Velim na š, jer je bio Vaš kao i naš: odan savezniku, veliki Sloven i brat s verom u Sokolstvo.

Hteo bi da Vam svima u tim časovima stisnem ruke i da se s Vama zajedno utešim u onome što osećam.

Kralj je umro, ali živeće i dalje, jer je Njegovo delo besmrtno.

Ije, da preko Njega pokažemo našoj otadžbini koliko nas ima.

Rastajući se s našim dragim Beogradom, obećali smo da ćemo opet doći za koju godinu, još jači i brojniji. Nismo znali kad će to biti, ali smo se spremali. Ljubljana, Sarajevo, Zagreb bile su predprema. Beograd je trebao da bude kruna našeg rada i napora. Naš lepi, veseli i nasmejani Beograd mamio nas je svom snagom, životom, vrelom našom krvi, toplim, istinskim, bratskim i ljudskim srcem.

Ali, črna sudbina, kako si strašna i paklena!

Iznemada zaječala je kroz mračnu noć sokolska truba: Zbor u Beograd. Svi smo poleteli i skupili se. Dočekao nas je novi, nepoznat nam Beograd: crn, mračan i rasplakan. Tužan je bio ovaj naš sastanak. Neobičan sokolski sastanak. Sokoli kliču i raduju se kad se sastaju. Sokolski »Zdravo« pun je i zvonak, i odzvanja daleko. Ovaj put sve se jedva čuo. Negde ga nije ni bilo, zanemela usta od bola, a oči se zamutile. Bratski stisak ruke i duboki uzdah. Sokolski zastavici poguli glave, a o ramenima tužno se poklopile zastave kao žalosne vrbe.

Čekamo Njega da Mu se poklonimo, da se poslednji put s Njim pozdravimo. Beskrajno duga povorka — neobična pratnja. Sokoli stoje nemo i ukočeno. Nigde glasa, ni pokreta. Iz daleka u Knez Mihajlovoj ulici naziru se čudna kola. U njima On. Položen. Mrtav. Nem... Naš Kralj, naša čeznja, naša, naša, naša... Hiljade Sokola kao po najstrožij komandi padoše na kolena, pogruše glave i zaječase... Mešto nekadašnjeg bacanja kapa, mnogi je skinu i od bola gužvao u ruci. Naše Sokolice, inače vedre i vesele, ovaj put su duboko pogrušene, guše se u suzama, lome prste, a njihov jecaj para srce... Isti oni Sokoli, koji su prvi put u Ljubljani vežbali pred Njim, sad već zreli, ozbiljni, prosedi i sedi ljudi, jecali su od bola: »Kralju, dragi naš Kralju! Slavo naša, veliki naš Kralju. Zbogom! Zbogom!«

Pored mene jedan stari brat sav sed jecao je: »E, Aleksandre moj, mili moj Kralju zar tako brzo ode? Zar Ti, koji se nisi bojao nikoga, da ovako svršiš?«... Strahovit bol rezao je srce, a po mozgu kopala je jedna misao: Zar tako propadaju ideali, zar je Bog toliko nemilosrdan i nepravedan? Gušili smo se u suzama nad nesrećom Njegovom i našom sudbinom. Odoše naše čeznje, naše nade. U duši ostaje strašna praznina. Nešto su nam veliko iz nje iščupali. To nas boli, jer smo čitavi život to u sebi nosili. Naša ljubav je bila čista i nesebična. Zato je i naša žalost velika i duboka.

I sad smo se kupali u suzama, ali suzama istinskog bola. Ako je istina da se kroz stradanja čovek pročišćava, da se bolom duša umiva, da se ona u njemu prekaljuje i da čovek posle postaje veći, lepši, plemenitiji, onda Ti, naš Veliki Kralju, poživaj mirno, jer naša tuga je tolika, da bi posle nje naša duša morala biti andeoski čista i bela. Ti si žrtva kroz koju će doći naše pročišćenje. Kao što smo ranije posle susreta s Tobom i Tvoga dragog osmeha bili jači, kao što smo obećavali Tebi i preko Tebe Otadžbini da ćemo je čuvati, tako će ovaj naš poslednji susret s Tobom, naša duboka tuga, naš zavet pred mrtvim Tvom telom očeliti i prečistiti našu dušu, da zbije naše redove za nove borbe. Mi plačemo, ali Ti se zaklinjemo, da ćemo čuvati naše i Tvoje ideale. U dubokoj boli klanjamo se Tvom mučeničkom telu. Nosićemo Te kao amanet u svom srcu. Pa kad se napokon sastanemo s Tobom, dočekaj nas svojim blagim osmehom. Ti ćeš čuti da smo verno ispunili Tvoj i svoj zavet. Mrtva naša Slavo i Veličino, Tvoj duh živeće večno među nama i čuvati nas od zla.

Hvala Ti i Slava Ti!

Z. T. Vojnović, Beograd.

Sokolska radia - predavanja

RADIO STANICA BEOGRAD

Dne 1 novembra predaje sestra Ljubica Filipović — Kragujevac, o temi: Zena i Sokolstvo. (Večernje.)

Dne 4 novembra predaje brat Juraj Usmijani — Pag, o temi: Rad za Sokolstvo. (Popodnevno.)

Dne 8 novembra predaje brat dr. Miraš Kičović — Vršac, o temi: Jugoslovenstvo u našoj književnosti. (Večernje.)

Dne 15 novembra predaje brat Marijan Tratar — Mirna Peč, o temi: Sokol — dom — škola. (Večernje.)

Dne 18 novembra predaje brat Ivan Lavrenčić — Maribor, o temi: Telesni i duševni odgoj sokolske dece. (Popodnevno.)

Večernja predavanja održavaju se svakoga četvrtka od 19.10 do 19.30 časova, a popodnevna svake 1 i 3 nedelje u mesecu od 15.15 do 15.30 časova.

RADIO STANICA LJUBLJANA

Sledeće sokolsko radio-predavanje održava se u subotu dne 3 novembra; predaje br. J. Poharc, predsednik ZPO, Ljubljana, o temi: »Blagopočivši Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj i Sokolstvo.

Pozdrav jugoslov. Sokolstva svome Mladome Kralju, Nj. Vel. Petru II

Povodom stupanja na jugoslovenski Presto Njegovog Veličanstva Kralja Petra II Karadorđevića, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije uputio je Nj. Vel. Kralju u ime jugoslovenskog Sokolstva pozdravni telegram sledećeg sadržaja:

Njegovom Veličanstvu Kralju Petru Drugom — Beograd

Jugoslovensko Sokolstvo oduševljeno pozdravlja Vaše Veličanstvo u času kada stupate na Prestolje Svoga Velikog Oca, Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja, i Svojih slavnih Dedova iz junačkog roda Karadorđevića.

Verni i odani u ljubavlju prema Vašem Veličanstvu kao dosadanjem starešini našeg Sokolstva, ovu vernost i odanost prenašamo na Vaše Veličanstvo, kličući iz dubine sokolskih srdaca:

Neka živi Vaše Veličanstvo na sreću i slavu naše domovine i našeg naroda!

Zdravo!

SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Oproštaj jugoslovenskog Sokolstva od svog Viteškog Kralja Ujedinitelja

Govor br. Gangla preko Beogradske radio-stanice

Dne 17 o. m. popodne u 7 časova, oprostio se je u ime jugoslovenskog Sokolstva od blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra Ujedinitelja i zam. starešine Saveza SKJ br. Gangl preko beogradske radio-stanice ovim govorom:

— Sva naša velika jugoslovenska sokolska porodica sada je svojim duhom sakupljena uz odar Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja. Hoćemo da se u Kraljevskom dvoru oprostimo od Onoga, koji je bio naš najveći zaštitnik i prijatelj, a koji mora da za nekoliko časova pođe na svoj poslednji put, da Ga primi u zagrljaj večnog mira veličanstveni Božji hram na Oplenju i da Ga u tom miru udruži večni san s Njegovim Velikim Ocem i Pretcima. Veliki duh Njegov i Njegovih Velikih Predaka bdi nad nama i nad našom neizmerno uveljenom domovinom.

I u tom žalosno-svečanom trenutku, kada suze guše naš sokolski glas, čujemo, i slušamo reči našeg Viteškog Kralja, koje nam je On za Svoj radnog i plemenitog života u više mahova uputio, da nam dade potstrek za naš rad i da nam otkrije Svoju veliku dušu, koja je nas Sokole vazda razumevala i iskreno volela.

Naš Viteški Kralj Aleksandar Prvi Ujedinitelj govorio je:

— Samo na temelju jedinstva i Sokolstva podizao se daljnji napredak snaga narodnih i državnih.

— Sokol Kraljevine Jugoslavije im, da bude zdravi vaspitač omladine, po borbni bratstva i ljubavi, zatočnik ve-like jugoslovenske misli, nosilac viteškog i nacionalnog duha.

— Sokoli, od kolevke do grobe dužni ste služiti samo Jugoslaviji i jugoslovenskoj ideji. Njene su vaše misli i vaša srca, njene treba da su sve vaše radosti i svi vaši ideali kao i sve vaše težnje i sva vaša pregnuća.

— Izražavam svoju toplu želju da i u buduću kao i do sad plodni i korisni napor jugoslovenskog Sokolstva budu upravljani na svestrani i zdrav razvitak našega naroda.

— Sokoli, budite i odsad celom našem narodu primer narodnog i državnog jedinstva.

Da, Viteški Kralju, Oče i Vode Svoga naroda, mi slušamo Tvoje znamenite reči, mi ih slušamo svakog časa, jer su upisane u naše duše. I prema tim rečima mi ćemo uvek i svuda upravljati svoj sokolski život i rad, i u tom će životu i radu s veličinom sokolske misli besmrtno živeti Tvoj svetlo lik. Viteški Kralju naš Aleksandre Prvi Ujedinitelju, Slava Ti!

Brat dr. Bukovski, starosta ČOS i SSS o svojim utiscima s pogreba blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja

Brat dr. Stanislav Bukovski, starešina Češkoslovačke obce sokolske i Saveza slovenskog Sokolstva, koji je bio na čelu brojnog odaslanstva bratskog češkoslovačkog Sokolstva na pogrebu našeg blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, dao je pred svoj povratak u domovinu urednik našeg lista sledeću izjavu:

— Utisak, koji je činio Beograd u tim trenucima najveće žalosti, kada je u njemu bio predstavljen sav jugoslovenski narod, bio je tako silan, da je prodirao upravo do dna čovečje duše, napunjujući je jezivim bolom i neizmernom gorčinom. U tim trenucima vladali su osećaji čiste ljubavi prema jedinstvenom liku narodnog Junačka i Pretstavnik sveže snage mlade države, vladali su osećaji ljubavi, koji je otežao najdragocenniji život, u koji je počivalo poverenje svega naroda i u kome su bile usredotočene težnje kao i oličena nepobediva volja mlade Jugoslavije.

Dan pogreba, koji je izvršen pred očima svih odgovornih tvoraca i vla-

dara današnje Evrope, morao je da potrese svesću onih, koji danas odlučuju o ratu i miru i koji u sadanjosti pripravlja evropskim narodima sudbinu njihove budućnosti. I u tim trenucima delovala je neopisivom do-mom pojava neuzdružnog i nežnog maloletnog Kralja, delovala je dojmom neopisive ljudske uznostosti, proti kojoj danas narodi toliko greše. Maligni Kralj bio je u sokolskom kroju, kao dokaz, da Tiševa ideja ima sa svojom tvorilačkom snagom da uzgodi u jugoslovenskom narodu plemenite, telesne, duševne i moralne osobine, da bi oboružan njima, slobodan i samostalan u svojoj državnoj zajednici mogao da brani u svetu pred svima narodima pravdu i društvenu pravdu, koje ogreane ljubavlju imaju da učvrste mir i onemoguće barbarske grozote rata. Osiretelo dete na kraljevskom prestolu daje svemu svetu zoran primer, u kom pravcu treba usmeriti sve snage za visoke ideale čovečanstva, da bi zavladao mir u cilju blagostanja svih naroda u Evropi i na celome svetu.

Pomen Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju u Tiševom domu u Pragu

Govor staroste brata dra Bukovskog dne 11 oktobra o. g.

Dne 11 o. m. održan je u velikoj dvorani Tiševog doma u Pragu pomen blagopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju. Pomenu je bilo u dostojnom broju zastupano sve Sokolstvo grada Praga. Tom prilikom održao je br. starosta br. dr. Bukovski sledeći govor:

Braće i sestre!

— Ceo svet ogorčen je krvavim zločinom u Marselju, jer su tamo pali kao žrtve zločinačkog nasilja životi dvaju velikih i odličnih predstavnika, čija su nastojanja bila učvršćenje mira u posleratnoj Evropi, a koja bi nastojanja obezbedila kulturnim narodima slobodan razvitak i trajan mir.

Ali bol i tuga, koje su sada ispunile dušu čitavog kulturnog čovečanstva, prešle su svojom merom i dubinom svaku granicu češkoslovačkog naroda, koji je povezan najužim krvnim vezama s jugoslovenskim narodom i

najjačim vezama mišljenja i osećajne kulture s narodom francuskim. Udarac, koji je zlikovac-ubica zadao vladavcu ujedinjene Jugoslavije i ministru vanjskih poslova prosvetljene Francuske, bio je ujedno i direktan udarac u naša srca.

Ovaj zločin znači bezobzirani napadaj barbarizma na plemenito nastojanje naroda za slobodnim razvojem samostalnih naroda i država u dubu pravde, prava i pravičnosti.

Ma kako bila grupa pojedinaca slepo oružje u rukama bilo koje društvene celine, ipak je ona svojim gnusnim delom pokazala svu svoju ogavnu svirepost, od koje dostojno čovečanstvo okreće s gnušanjem svoju glavu.

Već davno pre rata u svom narodnom razvoju proniknuli smo sa svojim Sokolstvom u Francusku i s njenom slobodnog tla uveravali smo i ostali svet, da smo unutra i spolja došli do

Naši susreti s Njim

Kako su lepi, blistavi i sunčani bili ti susreti! Oni su nam punili dušu radošću i srećom, oni su nas uzdizali i nosili u visoke sfere zanosa, gde čovek više ne misli na sebe i gde se predaje sav svojim idealima. On i Jugoslavija — Jugoslavija i On bili su za nas jedno.

Ništa na svetu ne može čovek tako dugo i predano voleti kao svoju Otadžbinu: svoju zemlju, svoj rodni kraj, svoj kut na kugli zemaljskoj, svoj narod. Ljubav za svoje rodomo večno je u nama. Ona se s nama rodi i tek s nama je može nestati. Uzalud sva umetnički stvorena i nameštena kosmopolitiska naprežanja. To ostaju samo prazne reči, fraze, teorija. U životu je to sasvim drugo.

On i Otadžbina — Otadžbina i On. Jedna naša radost, jedna naša velika ljubav. Ljubav naročita — ne svakidana.

Eh, Sokoli, Sokoli što li smo sve proživeli! Tek što smo počeli da razaznavamo svet oko sebe, saznali smo za Njega. Saznali smo, da je i On Sokol, da je naš, da misli na nas, da ide prema nama. I mi smo svoj put usmerili prema Njemu. Uvek smo Mu išli u susret. Stradavali, patili, zatvarani, mučeni, u bolu se smećali u vatri zube estikali, čeznuli, sanjali, borili se, radovali. Ali uvek smo gledali pred sobom Njega. On je bio naša zvezda, naša čeznja, naša nada. K Njemu smo upravljali svoje misli, svoju ljubav i svoje molitve. Iza Njega stajala je Ona — naša velika željena Otadžbina. Teško je danas o tome govoriti. Još teže je naći reči, koje bi mogle verno prikazati ono što smo mi tada u duši osiili. Svi smo znali, da je to nešto veličanstveno, uzvišeno i nadzemaljsko.

I On je došao. S Njim je došla Sloboda, On i Ona došli su zajedno. On i Jugoslavija — Jugoslavija i On. Da — to je bilo jedno.

U te svetle i blistave sunčane dane mi Sokoli smo se spremali na prvi zajednički sastanak s Njim. Sa svih strana doletali smo na prvi naš slet u oslobođenoj Otadžbini. Skupljali smo paru po paru, odricali se svega da samo možemo tamo stići, jer tamo će biti On.

Pevala je bela Ljubljana ispunjena hiljadama sokolskih srdaca, raspljenih od ogromne ljubavi. Ko se je

mogao tada s nama meriti? Mi nismo hodali po zemlji, leteli smo, nevidljivo krila su nas nosila.

Čuje se: dolazi On — naš Kralj. On naša Sanja i Čeznja. Pred sletištem vrevu, šarenilo, izmešale se kape i marame, crvene bluze i modri prsluci naših lepih kršnih krajišnika, prvih sokolskih četa na sletu. Tajac. Srca udaraju; samo što ne iskoče. Najednput prolomi se vazduh: Živeo Kralj!... Živeo!... Poletete u vis kape, zalepršale marame, grunuše suze, začu se klik oduševljenja radosti. Svi poletete k Njemu da Ga dignu, ponese, da Ga zagre, pritisnu na srce, da Mu kažu, koliko su o Njemu sanjali, koliko su Ga želeli i kako Ga vole. A On? Pozdravlja rukom, lice mu sja od radosti, a na ustima onaj značajni, mirni, umni, ljupki smeh, koji kaže: Sve razumem.

Nikad neću zaboraviti povratak sa sleta. Vozila sam se sa svojom četom. Dragi moji Sokoli! Kako su bili naivni, dobri i čestiti, kako iskreni i plemeniti. Nisu mogli spavati. Ne što su klupe tvrde nego od sreće. Prepričavali smo događaje, središali utiske. Tek će iz kuta jedan naš braco: »E, braćo, e ljudi, malo što ne izludeli od sreće. Nikad nisam verovao da bi bio ovoliko srećan. Ni s kim se ne bih menjao. Volim što sam Ga video, što sam pred Njim vežbao, što sam bio blizu Njega nego da mi ko dade pola Amerike. Aleksandre naš, Milje naš...« — redalo se iz čistih njihovih srdaca jedno ime za drugim, sve lepše, sve mekše i toplije...

Redali su se tako naši susreti s Njim jedan za drugim. Sve više nas je On volio, razumevao i u nas verovao. Svaki susret ulevao nam je nov polet i snagu da idemo napred. Daleko od sitne, svagdanje politike, mi Sokoli znali smo samo za jedno: Jugoslavija i On! Sve drugo nije nas se ticalo. Koliko svetlih dana smo proživeli s Njim na našim sletovima i sastancima! Duboko u duši smo Ga nosili. Uvek smo hteli da Ga mi prvi pozdravimo. Posle tih sastanaka osećali smo se krepki, sveži, čisti i lepi, umiveni suzama radošćama velike naše ljubavi.

I kad smo godine 1930 spremali se na slet u Beograd malo nas je ostalo kod kuće. Svi smo požurili da se vidimo s Njim tamo u sreću naše zem-

one visine kulture, na kojoj nam ne može više niko da nasiljem uskraćava slobodan razvitak našeg naroda.

I u Jugoslaviji, u doba posleratnog previranja uvideo je mudri Kralj, da je samo u sokolskoj ideji ona pouzdana tvorilačka snaga, koja je u društvu dovela njegov narod narodnom duhovnom jedinstvu i poveže unutar disciplinom, a što je sve neophodno potrebno za opstanak jedne jakе i nerazdvojive države.

Sokolstvo na sprovodu blagopočivšeg Viteškog Kralja Ujedinitelja

Jugoslovensko Sokolstvo, koje je gajilo bezgrihnu ljubav, vernost i odanost prema svome Velikom Kralju i Zaštitniku, s bolom raskidanim srcem i neutešno rasplakanim dušom među najprvima je primilo u svoje sokolske ruke svog Viteškog Kralja Ujedinitelja, kad se je vraćao s daleka puta, usnuo, da za uvek otpočinu u svojoj ljubljenoj zemlji. I tako od Splita pa redom stanicama do Zagreba, a odavle do Beograda i zatim do Oplenca, duž tih tisuću kilometara, jugoslovensko Sokolstvo dočekivalo je uplakanе duše mrtvo telo svog Viteškog Kralja, da se s Njim oprosti.

U Splitu su Sokoli, učestvujući u samoj ovoj velebnoj žalobnoj svečanosti u punom i dostojnom broju, s Gata majora Stojana poneli Kraljev les u željezničku stanicu i držali počasni špalir. Na svim stanicama dalje od Splita do Zagreba Sokolstvo je u punom broju i najdostojnije dočekivalo svoga Kralja i poklonilo Mu se.

U Zagrebu sve Sokolstvo iz grada i okolice odalo je dostojnu poštu svom Viteškom Kralju. Na samoj pak željezničkoj stanici Sokolstvo je u punom broju u svečanom odorama postrojeno u špaliru na staničnom peronu dočekalo dvorski voz s lešom Viteškog Kralja, odavši Mu počast, dok su članovi Sokola u građanskom odelu pravili špalir sa zapaljenim bakljama. Po dolasku dvorskog vlaka starešina Sokolske župe Zagreb s ostalim odličnicima ponio je Kraljev les iz dvorskog vagona u dvorsku čekaonicu, dok su Sokoli s jedne i s druge strane od voza do dvorske čekaonice držali počasni špalir. U dvorskoj čekaonici Sokoli su, po njih četvorica, uz pretstavnike za celo vreme dok je Kraljev les bio u Zagrebu, držali počasnu stražu. Isto tako Sokoli su sutradan po odlasku dvorskog voza za Beograd preneli Kraljev les u dvorski vlak, dok su sokolski odredi po strani držali špalir.

Takoder i od Zagreba pa sve do Beograda, na svim stanicama gde god se je dvorski voz zaustavljao, pa i na onima mimo kojih je prolazio ne zaustavljajući se, Sokoli su u punom

Svirepi zločin, koji je tako bolno odjeknuo u našim dušama, očeličiv je i ojačao našu volju i učinio nas još spremnijima i ustrajnijima da nastavimo naš rad u smislu naših nacionalnih tradicija za uzvišene ciljeve kulture i čovečanstva.

Čast i slava uspomeni velikih vođa evropskih naroda, koji su za blagodat, mir i slobodu naroda žrtvovali svoje vlastite živote! —

broju bili okupljeni, dočekajući les svog Viteškog Kralja da Mu se poklone i da se s Njim oproste.

U Beogradu Sokoli su, njih po trijica, držali u Starom Dvoru uz Kraljev les počasnu stražu. U utorak pak u jutro dne 16 o. m. predstavnici Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, bratskog češkoslovačkog, poljskog i ruskog Sokolstva zajedno s beogradskim Sokolstvom korporativno su se poklonili u Starom Dvoru seni Viteškog Kralja Ujedinitelja.

Na dan pak sproveda Viteškog Kralja Sokolstvo je i u samoj žalobnoj povorci bilo dostojno zastupano. Za načelnikom Saveza SKJ i načelnikom COS koji su bili na čelu sokolskog dela ovog veličanstvenog ispraćaja Viteškog Kralja, nošene su zastave: COS, Saveza SKJ i Saveza ruskog Sokolstva, zatim su stupali predstavnici Saveza slovenskog Sokolstva, za njima delegacija COS i ruskog Sokolstva, zatim su nošene zastave svih sokolskih župa i one, koje je jugoslovenskom Sokolstvu darovao blagopočivši Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj, njih svega 60. Za ovim zastavama stupala je uprava Saveza SKJ, a za njom po 8 delegata svih sokolskih župa.

Na Prestolonaslednikovom trgu s lev strane pravilo je špalir Sokolstvo, i to 1500 članova i 250 članica društava te 300 članova sokolskih četa, zatim odred češkoslovačkih i ruskih Sokola i Sokolica. Oko rondona na Prestolonaslednikovom trgu držane su u špaliru društvene sokolske zastave, njih 220 i četnih 160.

U samoj povorci 19 automobilskih kola s vencima pratili su sa strane opet Sokoli, ukupno njih 100.

Svega na sprovodu uzelo je učesnika 2960 Sokola, koji su bili stigli iz svih krajeva naše zemlje, kao i iz ostalih bratskih zemalja da se poklone Viteškom Kralju Ujedinitelju i da Ga isprate na Njegovom poslednjem putu, opštajući se od Njega s neizrecivim bolom i sa suzama, koje je u tim časovima bila prekaljena sokolska ljubav, koju su Sokoli oduvek žarko gajili prema svom Kralju i Zaštitniku.

Delegacije češkoslovačkog, poljskog i ruskog Sokolstva na sprovodu blagopočivšeg Viteškog Kralja Ujedinitelja

Na sprovodu blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja u Beogradu, pored mnogobrojnih jugoslovenskog Sokolstva, učestvovalе su i delegacije češkoslovačkog, poljskog i ruskog Sokolstva.

Delegacija bratske COS brojila je 50 članova, na čijem čelu je bio starešina COS i SSS brat dr. Stanislav Bukovski i načelnik COS i SSS brat dr. Miroslav Klinger. U sastavu delegacije COS pored ostale braće bili su i braća: I zam. starešine COS Josip Truhlarz, član načelnikstva i pretsedništva COS Bogumil Havel, član pretsedništva COS i starešina Praške-Sajnerove župe, tajnik COS dr. Jan Heler, član pretsedništva COS František Kudela, član načelnikstva COS i načelnik Zagrebačke župe Jan Planička, te članovi odbora COS Václav Šverma i Evžen Kepl.

Poklon Sokolstva grobu Viteškog Kralja Ujedinitelja na Oplencu

Nakon ukopa blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, prvi poset Njegovom grobu da Mu se pokloni učinilo je Sokolstvo, i to dne 19 o. m. pre podne.

Od strane jugoslovenskog Sokolstva na Oplencu pošli su članovi uprave Saveza SKJ na čelu sa I zam. starešine bratom Ganglom te starešine, odnosno zamenici starešina svih 25 sokolskih župa, kao takoder i lep broj članova četa iz Gackog i Nevesinja župe Mostar predvođeni po starešini župe bratu C. Miliciu.

S jugoslovenskim Sokolstvom posla je i delegacija bratskog češkoslovačkog Sokolstva, na čelu sa starešinom COS bratom drom Stanislavom Bukovskim te delegacija ruskog Sokolstva na čelu s braćom starešinama Dražingom i Artamonovom.

Ušavši u zadužbinu Sokoli su se najpre poklonili grobu blagopočivšeg Kralja Petra Velikog Oslobođioca i grobu Vođa Karadorđa te se zatim s prižanim voštanicama uputili niz stepenice u kriptu zadužbine k grobu blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksan-

Kao delegat Poljskog sokolskog saveza na sprovodu je učestvovao starešina brat Adam Zamojski.

Na čelu ruskih Sokola i Sokolica, kojih je na sprovodu učestvovalo 130, bili su starešina Saveza braća Dražling i Artamonov.

Sve bratske delegacije položile su na odar blagopočivšeg Viteškog Kralja Ujedinitelja, kao i Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, krasne velike vence od svežeg cveća s trakama u nacionalnim bojama.

Podjednako su predstavnici svih sokolskih Saveza položili i venac u ime Saveza slovenskog Sokolstva.

U ime pak Međunarodne gimnastičke federacije venac je položio kao pretsednik Federacije brat Adam Zamojski.

dra I Ujedinitelja. Upravo u tom času tri sveštenika nad grobom Viteškog Kralja čitala su molitve. Nakon završenih molitava, Sokoli su se okupili s najdubljim pijetetom i bolom oko groba svog Viteškog Kralja, nad kojim je tada I zam. starešine Saveza SKJ brat Gangl rekao sledeće:

— Sakupili smo se ovde u ovoj veličanstvenoj zadužbini, u Božjem hramu, gde počivaš, naš Viteški Kralju Ujedinitelju, svojim večnim mirom. Sakupili smo se da Ti se poklonimo i da Ti kažemo i ponovimo, da smo Te uvek voleli i da ćemo čuvati Jugoslaviju. Jer Ti si, Kralju naš, gajio punu ljubav prema svima nama, i radio neumorno za celoga života za blagostanje i sreću svega našeg naroda i naše otadžbine. I zato ćemo se pomoliti Svevišnjem za sreću naše zemlje, da bi je čuvao, štitio i pomagao na onome putu, kojim si je Ti vodio.

Nakon šutnje od pet minuta brat Gangl je, polazeći na Kraljev grob srebrni venac s napisom: »Našem Zaštitniku, Viteškom Kralju Ujedinitelju

— Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije«, nastavio:

Ovaj srebrni venac, koji Ti polažemo, Viteški Kralju naš, izraz je naše sokolske vernosti i odanosti prema Tebi, Velikom Sinu našega naroda iz slavnog roda Karadorđevića. Ova vernost i odanost naša prema Tebi seže i preko groba i spaja naša sokolska srca s Tobom, Viteški Kralju naš, Heroju i Mučeniču!

Slava Ti, Viteški Kralju naš Aleksandru I Ujedinitelju!

Čestitka Saveza SKJ bratskoj ČOS

povodom češkoslovačkog narodnog praznika 28 oktobra

Povodom češkoslovačkog narodnog praznika 28 oktobra I zam. starešine Saveza SKJ brat Gangl uputio je bratskoj Češkoslovačkoj obci sokolskoj u ime jugoslovenskog Sokolstva telegrafsku čestitku sledećeg sadržaja:

Češkoslovačka obec sokolska

Prag

Povodom državnog i narodnog praznika primite u ime jugoslovenskog

Gangl.

Sednica pretsedništva Saveza slovenskog Sokolstva održana u Beogradu dne 17 o. m.

Pretsedništvo SSS sastalo se je dne 17 o. m. u Beogradu na izvanrednu sednicu, kojoj su učestvovali: starešina COS br. dr. Bukovski, I zam.

starešine SKJ br. Gangl, starešina SPS br. Zamojski, I zam. starešine COS br. Truhlarz, II zam. starešine SKJ br. Paunković, načelnik COS br. dr. Klinger i načelnik SKJ br. Ambrožić. Na ovoj sednici raspravljalo se je o programu i o vremenu saziva redovne sednice pretsedništva SSS.

† Brat Vitold Tirakovski

Poljsko Sokolstvo zadesio je težak gubitak smrću brata Vitolda Tirakovskog, dugogodišnjeg potstarešine poljskog Sokolskog saveza, koji je umro iznenada dne 1 oktobra o. god. Brat Tirakovski bio je praukun poljskog oficira, koji je poznat u istoriji poljskih borbi za očuvanje, odnosno ponovno oslobođenje. Brat Tirakovski rodio se godine 1883 u Varšavi, gde je završio studije na realci, dok je trgovačke studije završio u Lajpcigu. Vrativši se u Varšavu polazio je diplomatsko-konzularni kurs, koji je završio s odličnim uspehom. Po povratku iz inostranstva u otadžbinu stupio je u

sokolske redove, kojima je ostao veran do svoje prerane smrti. U poljskom Sokolstvu zauzimao je važne funkcije: bio je starešina mazovečke župe, potstarešina Saveza i delegat u SSS za poljsko Sokolstvo. Za vreme rata bio je aktivan oficir, a kao takav naročito se odlikovao u redovima 201 artillerskog puka u ratu između Poljske i boljševika u bitkama kod Varšave i Grodna. Nakon rata stupio je ponovno u državnu službu, gde je napokon zauzimao važno mesto inspektora ministarstva rada i narodne zaštite. I jugoslovensko Sokolstvo deli bol poljskog Sokolstva nad smrću odličnog sokolskog radnika i velikog patriote.

IZ SAVEZA SKJ

Sednica Uprave Saveza SKJ

Prema zaključku sednice Izvršnog odbora Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije od 22 oktobra o. g. sazivam sednicu plenuma uprave za nedelju dne 11 novembra o. g. u prostorijama Saveza u Beogradu.

Sve ostalo, kako je bilo već objavljeno u pozivu od 20 septembra o. g. Zdravo!

Beograd, 22 oktobra 1934.

I zam. starešine:
GANGL

VI sednica Izvršnog odbora Saveza SKJ,

održana 12 oktobra 1934 u Beogradu

(V sednica, održana dne 11 o. m., bila je komemorativna, o čemu smo izvestili u prošlom broju našega lista od 12 o. m.)

Brat Gangl izveštava, da je iz Varšave stigla tužna vest, da je tamo preminuo u 51 godini života brat Vitold Tirakovski, dugogodišnji zamenik starešine bratskog Saveza poljskog Sokolstva. U sokolsku organizaciju stupio je već za vreme svojih akademskih studija, pa je od toga doba do sada, svoje prerane smrti, vrlo uspešno saradivao u svim granama Sokolstva. Bio je i starešina župe Mazoviet-ske i delegat poljskog Sokolstva u Savezu slovenskog Sokolstva.

Sokolski poslovi doveli su pok. brata Tirakovskog više puta i u našu domovinu, koju je iskreno voleo. S otvorenim simpatijama pratio je naš sokolski život i rad i u svakom pogledu radovao se svakom našem napretku. Zato su nas s bratom Tirakovskim vezale duboke bratske veze.

U ime našega Saveza uputio je bratu starosti Zamojskom pismenu sažalnicu, pa moli da se to primi do znanja i da se pok. bratu oda dužna pošta i klikne: Slava!

Prisutna braća saslušala su govor stojeći i priključili se pokliku: Slava mu!

Ekonom brat Branko Zivković podnosi izveštaj o nekim predmetima hitne naravi, pa su se prema njegovom predlogu doneli shodni zaključci.

Gledajući pomoći župama za održavanje tečajeva, a prema predlogu načelnikstva Saveza, donosi se zaključak da se akt ustupa odboru za sokolske čete, da on po njemu daje svoje mišljenje.

Brat arh. Momir Korunović iznosi predračun za zidanje zgrade u dvoristu Saveza, a u kojoj bi se imala sme-

stiti savezna odeljenja. Nadalje podnosi i predračun za adaptaciju župskih prostorija u današnjim prostorijama iz Balkanske ulice. — Zaključuje se da ove predračune ispita odbor za gradnju doma i da donese po njima svoj konkretan predlog.

Brat dr. Belajčić referiše o zboru župskih prosvetara. Na ovome zboru imao je da se obavi izbor novog prosvetara Saveza gledom na okolnost, da bi prosvetni odbor Saveza imao preći u Beograd u svrhu koncentracije čitavog Saveza. Na ovom zboru on je opet jednoglasno izabran pretsednikom prosvetnog odbora, jer se većina braće saglasila, da koncentraciji u Beogradu ne smeta okolnost što on stalno boravi u Novom Sadu. S time u vezi bila je nametnuta i potreba da se od sokolskih radnika iz Beograda sastavi lista prosvetnog odbora, što je uglavnom i učinjeno, pa prema tome nema smetnje da se sedište i rad prosvetnog odbora prenese u Beograd, i to već od dana 1 januara 1935 god. S prelazom prosvetnog odbora u Beograd ima da se preseli i redakcija »Sokolske prosvete«.

Zatim prelazi na ovogodišnju proslavu 1 decembra. Mišljenje je prosvetnog odbora da ovogodišnja proslava gledom na veliku tragediju koja je zadesila našu naciju, treba ovu proslavu udesiti tako, da se ona kreće u okviru naših zaključaka, naime da se posveti sva pažnja osnivanju socijalnih fondova na spomen blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. U tu svrhu imaju da se izrade opća uputstva. Trebalo bi da se sve ovo razredi na način da se sprovede jedna uža i jedna šira akcija. Uglavnom treba da se realiziraju fondovi. Savezni fond realizirao bi se od doznačenih 200.000 Din, kojima se dodaje od svakog pripadnika doprinesenih 50 para. Sav pak prihod 1 decembra, a od akcije »Sokolskog srca«, kao i od inače sakupljenih priloga pripao bi župama, odbivši 10%, koje će župe uputiti saveznom fondu, a od sakupljenih priloga dalo bi se 10% Savezu, 50% društvu, a župi ostalo bi 50%. Sama »Sokolska srca« davala bi se župama uz cenu od 50 para, dok bi za šire slojeve bila prodajna cena od 2 Din.

Kako sadanja zalila od 100.000 po-menutih »sokolskih srdaca« ne bi dostajala, to se imaju kod koje domaće tvornice poručiti daljnjih sto hiljada.

Dalje izveštava o filmu ovogodišnjeg uzornog taboranja i letovanja na Bledu. Sam film iznosi 2200 metara. Tvrtka Ufa želi otkupiti 200 metara ovoga filma, pa moli da se ovlasti pro-

svetni odbor, da može u tom pogledu samostalno postupiti. — Odobrava se.

Pošto su još raspravljani neki detalji glede učestvovanja Sokolstva na sahrani blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, odlučeno je, da se po toj stvari izda hitna okružnica.

VII sednica Izvršnog odbora Saveza SKJ

održana dne 22 oktobra 1934 u Beogradu

Brat Gangl konstatuje da su zaključci poslednjih sednica u celosti provedeni.

Brat dr. Pavlas iznosi zatim nacrt manifesta, koji se ima, po odluci poslednje sednice, a povodom velike tragedije koja je zadesila naš narod mučeničkom smrću Viteškog Kralja Ujedinitelja — uputiti jugoslovenskom Sokolstvu i narodu.

Brat dr. Belajčić pak iznosi, također u vezi strašnog i kobnog udara, koji je zadesio sav jugoslovenski narod, nacrt proglasa za 1 decembra.

Nakon definitivne redakcije i prihvata iznetih nacerta ovih proglasa zaključeno je, da se oni objave u »Sokolskom glasniku« i da se zasebno otšampaju u obliku plakata i pošalju svim sokolskim jedinicama.

Brat dr. Belajčić ističe nadalje, da pored ovih proglasa treba delovati na najšire redove članstva, da oni doista žive i rade po principima sokolskim, a sokolskim jedinicama da zavlada pravi sokolski duh. Zato je on mišljenja i predlaže da se svima starešinama župa uputi u ovome smislu i jedan shodan raspis. — Prima se.

Br. dr. Belajčić nadalje predlaže, u vezi s proglasom za 1 decembra, da se izdaju u jednoj posebnoj brošuri još i naročita uputstva, u kojima će pojedine tačke ovoga proglasa biti detaljno razrađene, kao takoder i čitavo prigodno gradivo za taj dan. Umesto pak uobičajenih govora pojedinaca o važnosti i značenju 1 decembra, da se ove godine od toga odustane ali da se zato izda jedna poslanica zamenika starešine brata Gangla, koja će se pročitati u svim sokolskim jedinicama. — Prima se.

Nadalje ovogodišnjeg Prvog decembra ima da se obavi zakletva celokupnog članstva. Tekst ove zakletve izradiće prosvetni odbor Saveza.

Brat Cedo Milić predlaže, da se zakletva pored usmene položi i pismeno, svojeručno potpisana, od svakog pojedinca.

Zaključuje se stoga, da se zakletva imade po svakoj župi otšampati i da svaki pojedinac na Prvog decembra, osim usmene zakletve imade još potpisati i štampani tekst zakletve. Ukoliko bi bio neko sprečen da na 1 decembra dođe na zakletvu, imade to obaviti naknadno.

Podjednako donosi se zaključak, da u mestima, gde imade više društava, svako društvo za sebe priredi proslavu 1 decembra. Da se pak samoj proslavi dade što jače značenje, u Beogradu će sama Uprava Saveza organizirati ovu proslavu, a sam način provedbe ovoga ima da se raspravi na narednoj sednici Izvršnog odbora Saveza.

Urednik »Sokolskog glasnika« brat Čelar upozoruje, da je u ovim danima opće i najveće nacionalne žalosti na upravu Saveza stiglo na hiljade telegrafskih sažalnica. Sve ove sažalnice imale bi se otšampati u listu, ali kako je ovo otšampavanje spojeno s velikim izdatcima, to je mišljenja da se te sažalnice ne bi otšampale sa svojim doslovnim tekstom, već jedino da se registruju pojedine sokolske jedinice alfabetskim redom, koje su poslate sažalnice. — Prima se.

Brat Brozović predlaže da se posebnim aktom izvesti Dvorsku kancelariju Nj. Vel. Kralja s prepisom spiska kondolencija, kakav je određen za »Sokolski glasnik« i da se zamoli Dvorsku kancelariju da nas ovlasti da u njezino ime odašaljemo zahvale. — Prima se.

Brat Momir Korunović iznosi, da je vreme poodmaklo i kako, 1 novembra započinju tečajevi vojnika za vođe sokolskih četa, to je potreba, da se pristupi najhitnijim adaptacionim radovima savezne dvorane. — Prima se.

Brat Ignjat Pavlas potiče pitanje saziva plenuma savezne uprave. Ne vidi razloga da se ne bi sazvao plenum Uprave Saveza i da se naši raniji zaključci, koje smo usled tragičnog događaja morali odgoditi, konzekventno u celosti ne provedu. Predlaže stoga da se sazove plenum Uprave Saveza za dan 11 novembra o. g. — Prima se.

Kako je vreme poodmaklo, to pretsedavajući preklade sednicu time da se ona nastavi narednog dana u 9.30 časova ujutro, kao i time da se onima, koji će učestvovati nastavku ove sednice dade potpuna ovlast da donesu pravovaljane zaključke. — Prima se.

Na ovoj nastavljenoj sednici dne 23 X ujutro rešena su još nekoja preostala pitanja.

IZ UREDNIŠTVA

Ovaj broj našega lista izlazi ovoga puta kao dvobroj, u nadopunu što nije izišao prošloga tedna dne 19 o. m., a to da bi imali mogućnosti da ilustrovano prikazemo sprovd našeg Viteškog Kralja Ujedinitelja.

TREBNJE. — Okrožna prosvetna konferenca Mirenskega sok. okrožja. Predzadnjo nedeljo v septembru s. l. zborovali v okusno okrašeni dvorani Sok. društva Št. Janž v Krmelju pri svetarjih iz vseh edinic M. S. O. Konferenco, ki jo je vodil okr. prosvetni se je začela po 9. uri in je trajala do 12. ure. Po otvoritvi je pozdravil zborov. društ. starosta br. Rajner, želeč za rovalcem mnogo uspehov, nakar je okr. prosvetar poročal o prosv. delu v okrožju, župi in savezu. Sledila je razprava o našem sok. tisku in posebno o mlad. sok. tisku ter njegovi propagandi med sok. in šol. mladino. Potem so se končno k organizaciji glasbenega dela v okrožju, določili program pevskih zborov in izvolili. bil je bil glasbeni okr. referent br. Debevec iz Št. Janža, ki bo vodil panogo. V naslednji točki se je da

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTVA I ČETA

DULICI. — Osvećenje doma. Jedno od najzabačenijih sela u srežu Gatačkom, Dulici, imalo je u nedelju 7 oktobra 1934 retku svečanost. Osveštali su svoj novosagrađeni dom, koji je istodobno prvi dovršeni dom seoskih četa u srežu Gatačkom.

Ovaj dom je najrečitiji dokaz što se može učiniti kad ima nesebične volje i bezgranične ljubavi. S ciglih 10 tisuća dinara u gotovu, sami seljaci toga sela, podigli su zgradu koja vredi 80.000 do 100.000 dinara. I staro i mlado, i muško i žensko radilo je čitavog leta s besprimernim pregalaštvom, ostavljajući svoje najprešnje poljske radove, samo da što pre dovrše započeto delo i vidi krunisane svoje napore.

Pored doma osveštana je i zastava koju je četi poklonio brat dr. Novak Lojović, poznati nacionalni radnik i prosvetar društva Gacko. Crkveni obred je obavio sveštenik brat Konstantin Zimonjić, a zatim je brat dr. Lojović održao krasan govor o značaju sokolskog rada na selu i značnju zastave, koju danas četa dobiva

Njemu se je zahvalio starčina četo
brat Dušan Mandić i predao zastavu
četnom barjaktaru br. Nenađicu. Na-
kon te svečanosti priredjen je pred do-
mom, pošto se kiša malo ocedila, ve-
liki narodni ručak.

Za ručkom je govorio brat Dušan
Mandić, starčina četo, zahvalivši se
svima onima, koji su pripomogli da se
dom podigne, a u prvom redu bratu
Čedi Miliću, koji mu je udario temelj
s prvim prilogom od 1000 dinara, te
bratskom Savezu na obilatiju pomoć.
Iza njega je govorio brat Maksim
Mandić, veličajući Sokolstvo i njego-
ve vođe, kao najbolje i najveće prija-
telje sela.

Konačno je br. Risto Grdić ispred
društva zahvalio svim Dulćanima na
ogromnim naporima koje su uložili
ističući kao naročito svetac primer
stogor brata Milutina Mandića, koji je
3 godine trpio četu u svojoj kući.

Nakon ručka je održan javni čas-
čete, koji je uspeo na sveopšte za-
voljstvo. Naročito je bio lep istup de-
ce, obližnje čete Kazanci.

Čitava je svečanost protekla u
najvećem redu i najlepšoj slozi.

H. T.

Župa Niš

NIŠ. — Osvećenje temelja sokol-skog doma. Zahvaljujući velikom po-zrtvovanju svih članova, a naročito neumornoj energiji agilnog staroste brata Alfreda Hermana, uspelo nam je ostvariti našu želju: na dan 16 sep-tembra t. g. osvetili smo temeljni ka-men našeg doma, koji se sada nalazi u gradnji.

Posle osvećenja temelja bilo je nekoliko pozdravnih govora, u kojima

da se osnuje četa, kako bi oni i njihova mladež mogli stupiti u sokolske redove. Prosvetar društva Prelog, brat Herman održao je govor o značenju i ciljevima Sokolstva, na što je osnovana četa i izabran sledeći njen prvi odbor: starešina Mijo Čemerika, zamenik Blaž Mandl, tajnik Adam Lovrenčić, načelnik Anton Gregoran, blagajnik Blaž Gosarić, gospodar Ivan Kolac, svi ratari; revizori Antun Megla, trgovac i Ferdo Čemerika, ratar. Nakon izbora govorili su braća Luka Puškarić i Antun Gregoran. Zupa je potvrdila osnivanje čete i njzinu upravu. Priprave društvu Prelog.

MURSKO SREDIŠĆE. — Bol za Kraljem Ujediniteljem. Sokoli sakupljeni u svome Sokolskom domu plaču nad odrom Viteškoga Kralja Aleksandra I Ujedinitelja svih Jugoslavena. Od bolova razdiru se njihova sokolska srca, a duše im šupuću: Ovde na severnoj granici mile nam Otadžbine, do poslednje kapi krvi čuvaćemo Jugoslaviju. Nad otvorenim grobom najvećeg Sokola i Jugoslavena zaklinju se Sokoli na vernost Njegovom ljubljenu Sinu, našem dosadanjem starešini Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II da će amanet neumrlog Kralja nositi u svojim sokolskim srcima.

PEKLENICA. — Javni nastup. U nedelju 7 X t. g. održala je ova četa svoj prvi javni nastup, kojim je dokazala, iako je tek par meseci na životu, da je ozbiljno shvatila svoju zadaću.

Vežba je održana uz sudelovanje okolišnih jedinica: Sivica, Vrtišinec, Benica, Peteševci, Hlapičina i M. Središće.

Javna vežba otvorena je sa Sokolskim pozdravom, koji je otpevao zajednički mešoviti zbor Vrtišinec — Peklenica.

Brat starešina Stjepan Oreški, održao je lep patriotski govor, nakon kojeg je fanfara intonirala himnu.

Sledile su pojedine tačke programa, koji se sastojao od vežbi i pevanja. — Nastupilo je u svim vežbama 120 vežbača.

Uspehu vežbe uveliko je pridoneo veliki pevački zbor, koji je odlično otpjevao nekoliko narodnih i patriotskih pesama.

Posle programa razvila se pučka veselica uz zvukove fanfara i tamburaškog zbora.

O. S.

PUSTAKOVEC. — Javni nastup. Dne 30 septembra priredila je ova četa svoj treći javni nastup na lepo uređenom vežbalištu kod škole uz prisustvovanje velikog broja domaćeg naroda i nešto građanstva iz Čakovca. Od zube je bio prisutan pretsednik župskog prosvetnog odbora brat Deduš.

U 3 sata nastupaju svi vežbači pa nakon kratkog govora br. Harmine počinje vežba po programu: 1) Deca (40); 2) »Pojmo pjesmu jedinstvu i enazi«, muški zbor, ravna br. Pohar; 3) Članice (19); 4) Naraštaj (7); 5) Članovi (42); 6) Vežbe na preči (7); 7) Pevanje: »U boj, u boj«, muški zbor.

Time je vežba završila uz veliko oduševljenje naroda. Zatim je nastala zabava, koja je lepo prošla uz pevanje narodnih pesama. Ovaj je nastup čete i po prisustvu općinstva i broju vežbača (skoro sve sami domaći) najbolje uspeo u moralnom i materijalnom pogledu, što je dokaz, kako Sokolstvo u našim selima sve bolje napreduje.

H. S.

REMETINEC. — Javna vežba. 7 oktobra ove godine održala je ova četa svoju IV javnu vežbu, uz sudelovanje matičnog društva Varaždinske Toplice i četa Novi Marof, Podrute i Beletinec.

Posle tri sata u prisustvu mnogobrojnog seljačkog naroda i pred sakupljenim Sokolima, održao je govor četni starosta brat Turković, na što su sokolska deca otpela državnu himnu.

Zatim je otpočeo javni nastup sa sledećim rasporedom: 1) Ritmička vežba uz pesmu »Pojmo pjesmu«, izvodi-la su sokolska deca čete Remetinec (80). 2) Nastup članstva sa zagrebačkom sletskom vežbom (18). 3) Sokolska deca čete Remetinec prosta vežba (56 dece muške i ženske). 4) Naraštaj čete Beletinec (5) prosta vežba. 5) Zagrebačka sletka — sokolska deca čete Remetinec (80 muških i ženskih). 6) Naraštaj čete Remetinec — prosta vežba (12). 7) Pozdrav naraštajca Safram Fabijana (govorio pesmu: »Moj sokole, Zdravo!«). 8) Članovi Sokolskog društva Varaždinske Toplice na ručama (6). 9) Članovi Sokolskog društva Varaždinske Toplice i sokolsko čete Remetinec na preči (8).

Pojedinim tačkama ravnala su braća Turković, Stimec i Jendrašić. Prisutne publike bilo je oko 1200 i to 99% seljačkoga sveta.

SV. JURAJ NA BREGU. — Javna vežba. Sokolska četa Sv. Juraj na Bregu održala je u nedelju 30 septembra u 15 časova svoj prvi javni nastup na novoosnovanom, lepom i prostranom školskom vežbalištu, koje je bilo vrlo ukusno iskičeno. Učešće naroda bilo je ogromno. Program se sastojao od 11 tačaka. Sletске vežbe svih kategorija kao i ostale tačke izvedene su skladno. Kao gosti bili su nam: matično društvo Čakovec, Sokolske čete: Gornji Mihaljevec, Zasadbreg i Senkovec. Nastupilo je svega: 24 člana, 12 članica, 10 naraštajaca i 140 dece. Moralni i materijalni uspeh bio je odličan.

STEFANEC. — Javna vežba. Na vrlo lepom mestu u selu Stefanu održala je ova četa 30 septembra o. g. svoju prvu javnu vežbu. Raspored je bio ovaj: Brat Božić održao je pred sakupljenim članstvom i mnogobrojnim gostima pozdravni govor, oertavši ukoliko ciljeve Sokolstva i pozivajući prisutne da pristupe u naše redove. Muški zbor čete Ivanovec otpjevao je, pod ravnanjem brata Hitreca, nekoliko patriotskih pesama. Deca društva Mala Subotica (30) izvela su simboličnu vežbu »Istara«. Muška deca čete Ivanovec (11) vežbala su sa zastavicama. Proste vežbe odvećbala su dva deca (112) vrlo precizno. Nastupili su zatim članovi (33), ženska deca čete Belica (35), članice čete Ivanovec (6), starija braća čete Stefanec (12) i članovi čete Ivanec (17). Mnogo se je svidelo nastup dece u narodnim nošnjama. Prvi nastup ove čete dokazao je, da je od svog skorog osnutka četa marljivo radila. Zupu je zastupao brat dr. Milenko Svoboda. Sudelovala su društva i čete M. Subotica, Ivanovec, Pribislavec i Belica.

SV. ILIJA. — Javni nastup. 16 septembra o. g. održan je godišnji nastup ove čete. Sudelovale su okolišne čete Knežinec, Beletinec i Remetinec. U raznim vežbama nastupilo je 90 vežbača. Valja istaknuti nastup članova i naraštajaca domaće čete, koji stalno napreduju. Zupa i matično društvo zastupao je brat Stjepan Novaković.

GORNJA RIJEKA. — Posveta temeljnog kamena. Dana 23 septembra o. g. obavljena je u Gornjoj Rijeci posveta temeljnog kamena Narodnog doma, koji grade Sokolska i Vatrogasna četa. Posvetu je obavio župnik Stjepan Nežić iz Visokog. Svečanosti prisustvovala su okolišne sokolske i vatrogasne čete.

M. B.

Župa Vel. Bečkerek

GUDURICA. — Proslava godišnjice osnutka čete. Dana 30 sept. o. g. proslavila je Sokolska četa u Gudurici godišnjicu osnivanja.

U 13 časova bila je na ulazu u selo postrojena cela četa i ostala humana i kulturna društva iz Gudurice da dočekaju društvo Vršac. Matično društvo stiglo je s vojnom glazbom.

Posle pozdravnih govora, koje su održali: od strane čete, starešina brat Ignat Kunert, i od strane Sokolstva bližih sela brat Pera Uzelac, na koja je odgovorio zamenik starešine brat Stojadinović, formirala se je povorka koja je prošla glavnom ulicom do škole.

Povorka je bila impozantna, a po broju učesnika još neviđena u Gudurici. Na prisutno građanstvo ostavila je dubok utisak.

Posle odmora formirala se povorka samo od vežbača na čelu s vojnom glazbom i prošla kroz celo selo na vežbalište, koje je bilo lepo iskičeno s državnim zastavama.

Za vreme javnog nastupa, žensko članstvo iz Vršca odigralo je odbojku, a zatim sve kategorije vežbača iz Vršca i Gudurice nastupili su s prostim vežbama, a članstvo i s vežbama na vratilu i razboju.

Na javnom nastupu učestvovala su i ženska deca iz Markovca i Vel. Središta.

Osim toga su se prisutnima dopale vežbe vrsaćkog članstva na vratilu i proste vežbe dece iz Markovca.

Uveče priređena je igračka.

Postignut je ogroman moralni i dobar materijalni uspeh.

Župa Zagreb

BODOVALJCI. — Javna vežba. Sokolska četa Bodovaljci priredila je 21 septembra svoju prvu javnu vežbu.

Oko 15 sati sakupilo se na vežbalištu čete oko 200 posetnika iz sela te gosti iz Nove Gradiške, Orubice i Davora. Pre toga prošla je kroz selo konjica čete, oko 20 članova.

Javna vežba započela je govorom brata starešine Matijeveća i prosvetara Damjanovića. — Nastupila je i četa Staro Petrovo Selo.

Program javne vežbe uspeo je vrlo dobro, a naročito je dobro odvećbao odo članstva svoje proste vežbe. — Nastupila su deca ženska i muška. Iza programa vežbi, prikazivana su dva pozorišna komada po članovima čete Orubice, koja su polučila vrlo lep uspeh i zadovoljila gledaoce, koji su im oduševljeno pljeskali.

Posle programa razvila se narodna veselica uz pevanje i igranje narodnog kola.

PETROVO SELO. — Javna vežba. Dana 20 septembra održala je Sokolska četa St. Petrovo Selo svoju godišnju javnu vežbu.

Javnoj vežbi prisustvovala su Sokolska društva Nova Gradiška, Nova Kapela i Sokolske čete iz Davora, Bodovaljaca, Orubice i Mašića.

Po podne oko 3 sata krenula je povorka kroz mesto, s glazbom na čelu. U povorci bili su članovi svih navedenih društava i četa, te je ista imala vrlo lep izgled.

Posle povorke započela je javna vežba s obilnim programom od 18 tačaka, od toga dva govora, 6 horskih pesama. — U celom programu isticali su se vežbe muškog naraštaja i dece Sokolske čete Petrovoselske, a naročito je oduševljeno bio pozdravljen pevački mešoviti zbor Sokolskog društva iz N. Kapele, pod ravnanjem brata Lalića, s izvedbom svojih uspešnih pesama.

Uspeh javne vežbe bio je kako u moralnom tako i u materijalnom pogledu vrlo dobar, a naročito obzirom na mesne prilike u kojima živi i deluje.

KUTINA. — Kutinsko Sokolsko društvo u zajednici sa svima mesnim nacionalnim društvima priredilo je 13 IX u dvorani Sok. doma dirljivu komemorativnu sednicu.

U prepunoj dvorani pred u crno zavitom slikom Kralja — Mučenika gorelo je kandilo. Prosvetar održao je u ime sviju društava govor u kojem je dotaknuo sve važne momente, Kralja-Vojnika i Kralja-Državnika. Na koncu vrlo uzbudljivog govora svi su jecali. Sednica, s koje je odaslan komemorativni telegram Maršalatu Dvora, završena je zakletvom na vernost Kralju Petru II Karadordeviću.

Dr. D. D.

LIPIK. — Komemoracija. Sokolsko društvo Pakrac dne 14 oktobra u 3 sata posle podne održalo je u dvorani svog doma žalobnu skupštinu na kojoj je članstvo položilo zavet Njegovom Veličanstvu Petru II, Kralju Jugoslavije. Starešina društva održao je poduzi govor iznevši politička i državnička dela kao i mučeničku smrt neumrlog i slavom ovenčanog Viteškog Kralja Aleksandra I.

Na skupštini su pročitane važnije odredbe bratskog Saveza prilikom sahrane posmrtnih ostataka Blaženopćivšeg Kralja, ako i Savezna poslanička. Istodobno je zaključeno da naše društvo sa svim svojim četama i društvima učestvuje pri prolazu mučeničkih posmrtnih ostataka kroz železničku stanicu Okučani, te da oda poslednju poštu neumrloj slavi naše nacije.

Taj zaključak saopšten je velikom brzinom svima četama i društvima našeg okružja i tako je jedan deo članstva učestvovao u Novskoj, a drugi u Okučanima, dok je već veliki broj članstva otputovao u Beograd da prisustvuje pogrebu Viteškog Kralja Ujedinitelja.

PODSUSED. — Žalobna skupština. Povodom strahovite tragedije, koja je zadesila ceo naš narod smrću Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, koja je bolno odjeknula i u našem mestu sazvalo je naše društvo žalobnu skupštinu dne 11 o. m. u 19 i po časova na večer.

Žalobnu skupštinu otvorio je brat starešina Ivan Fišer dirljivim te suzama i jecanjem prekidanim govorom u kojem je izložio svu težinu strasnog atentata, kojim naša organizacija gubi svog oca i moćnog zaštitnika, a naša domovina svog junačkog i plemenitog Kralja, ali ujedno poziva članstvo da ne klone već da se uzda u našu nadu i uzdanicu našeg mladog Kralja Petra II. Poziva prisutnu braću i sestre da polože zavet, da će čuvati amanet što ga je umirući Kralj-Mučenik ostavio rečima »Čuvajte mi Jugoslaviju«, da budu verni i odani novom Kralju Petru II. — Potresno je bilo videti gor-da lica ozbiljnih muškaraca i mladića, gde susprežući suze i bol, koja je njima ovladala, sigurnim glasom čvrsto ponavljaju sledeću zakletvu: »Zaklinjem se Bogom Svemogućim, da ću prihvatiti amanet Velikog Kralja Mučenika koji je izrekao na samrti rečima: »Čuvajte mi Jugoslaviju«, i da ću svuda i na svakom mestu najvećom disciplinom i najvećom spremom čuvati jedinstvo Jugoslavije i biti svom dušom veran Njegovom Veličanstvu Kralju Petru II. Tako mi Bog pomogao!

Nakon toga govori pretsednik opštine Stenjevce i član uprave Sokola brat Franjo Strunjak, koji je također sakupljenu braću potsetio na teški udes, koji ih je zadesio smrću Velikog Kralja.

Sada izlaže brat načelnik Borivoj R. Vuksan u odluljem govoru život i historijsko značenje blaženopćivšeg Kralja, što su rastuća braća s dirljivom pažnjom saslušala.

Žalobnu skupštinu zaključio je u 20 i po časova brat starešina Fišer pozdravom Slava Mučeniku Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, što su prisutni popratili gromkim »Slava Mu!«

Istoga dana održan je u 16 časova žalobni sastanak za podmladak i naraštaj na kojem su svu težinu tragedije razložili mališima zamenik starešine brat Đuro Bubalo i načelnik brat Vuksan.

JADRANSKA PLOVIDBA D. D.

SUŠAK

Redovita parobrodska služba u svim pravcima jugoslavenskog primorja i Jadranskog Mora, za Dalmaciju, Albaniju i Grčku

JEVINA TURISTIČKA PUTOVANJA
10-11 dana za Dalmaciju i Grčku
6 dana za Dalmaciju

Uključiv hranu i krevet na brodu
udobni putnički parobrodi — dobra kuhinja — prvoklasna podvorb

Tražite prospekte!

Upute daje Jadranska plovidba u Sušaku, sve njezine agencije i svi veći putnički uredi u tu- i inozemstvu

275-14

272-40

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske priredbe Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnom tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica šte. 44

UČITELJSKA
TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

Na novo izašlo iz štampe!

ING. KOSTA PETROVIĆ:

Gradjevine za telesno vežbanje

PRVA KNJIGA:

**O telesnom vežbanju i vežbalištima;
Posebna vežbališta i posebne vežbaonice**

sa 170 slika na 45 tabela u posebnom svesku

Cena knjizi sa 440 stranica velikog formata:

broširana Din 170—, povez. u platno Din 200—

Ova knjiga je prvo delo u jugoslovenskoj literaturi, u kojem su prikazane potrebne gradjevine za pojedina posebna vežbališta kao i opisane odgovarajuće grane telesnog vežbanja te je usled toga vrlo potrebna svim organizacijama, koje se bave bilo kojom granom telesnog vežbanja, kao i svima onima, koji se bave gradnjom posebnih vežbališta i vežbaonica.

Knjiga se naručuje kod

Jugoslovenske sokolske matice
Ljubljana — Narodni dom

koja je izdala ovu knjigu u cilju, da pomaže smišljeno i racionalno podizati potrebne gradjevine za telesno vežbanje.

273-41

Najbolniji dani jugoslovenske nacije

Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj

na Svom poslednjem putu kroz Svoju zemlju do Svog večnog počivališta,
Kraljevske zadužbine na Oplencu

Strana 1: Opis slika:

- 1) U Beogradu: Viteški Kralj Aleksandar I Ujedinitelj na odru u svečanoj sali Starog Dvora.
- 2) U Zagrebu: Kraljev les pred dvorskom čekaonicom na železničkoj stanici.
- 3) Nepregledne tisuće prolaze mimo lesa, opraštajući se od svog Viteškog Kralja Ujedinitelja.
- 4) Posmrtna maska Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.
- 5) U Splitu: Oficiri Kr. ratne mornarice iznose Kraljev les s razarača »Dubrovnika« na Gat majora Stojana.
- 6) Sokoli prenose Kraljev les s katafalka na Gat majora Stojana u železničku stanicu i u dvorski voz.

Strana 2:

- 1) U Beogradu: Za vreme žalobne povorke: Sokolice plaču za svojim Kraljem.
- 2) Članovi Kraljevske vlade iznose Kraljev les iz Saborne crkve.
- 3) Kraljev les na topovskoj lafeti pred železničkom stanicom, uz koji počasnu stražu drže članovi Kraljeve Vojne kuće.
- 4) Kraljevska Porodica uz les Kraljev pred železničkom stanicom.
- 5) Konj blagopočivšeg Kralja za sprovodom.
- 6) Za vreme defilea pred železničkom stanicom: članovi »Poali d'Orian« defiluju pred Kraljevim lesom.
- 7) Sokolstvo u žalobnoj povorci: spreda: predstavnici Saveza slovenskog Sokolstva, za njima odaslanstvo češkoslovačkog Sokolstva.
- 8) Članovi uprave Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u žalobnoj povorci, za njima delegati svih sokolskih župa.

Strana 3:

- 1) 19 kamiona s vencima iz svih krajeva zemlje u žalobnoj povorci, praćeni odredima Sokola.
- 2) Najviši predstavnici vojske u žalobnoj povorci nose insignije Kraljevske vlasti.
- 3) Kraljevska Porodica u žalobnoj povorci.
- 4) Sokolske zastave u špaliru na Prestolonaslednikovom trgu odaju poslednju počast svom Viteškom Kralju.
- 5) Kraljevska Porodica u žalobnoj povorci: spreda: Nj. Vel. Kralj Petar II s Nj. Vel. Kraljicom - Majkom, Nj. Kr. Vis. Knez Arsen, Nj. Kr. Vis. Knez - namesnik Pavle, Nj. Kr. Vis. Knežinja Olga, Nj. Vel. Kralj Karol II Rumunski, predsednik Francuske Republike g. Alber Lebrun, predstavnici stranih Dvorova.
- 6) Sokolstvo i narod na Prestolonaslednikovom trgu kleči dok prolazi les blagopočivšeg Viteškog Kralja Ujedinitelja.
- 7) Les Kraljev na topovskoj lafeti okružen članovima Kraljeve Vojne i Civilne kuće vuku gardisti.
- 8) Najviši predstavnici Srpsko - pravoslavne crkve u žalobnoj povorci.

Strana 4:

- 1) Kraljevska Porodica.
- 2) Seljaci iznose u Mladenovcu iz dvorskog voza Kraljev les.
- 3) Seljaci, nosioci Karadordeve zvezde, unose Kraljev les u Kraljevsku zadužbinu na Oplencu.
- 4) Kraljevska zadužbina na Oplencu; nakon Kraljeva ukopa.
- 5) Kralj. Porodica nakon Kraljeva ukopa napušta Oplenac.
- 6) Nj. Vel. Kralj Petar II i Nj. Vel. Kraljica - Majka napuštaju Oplenačku zadužbinu.
- 7) Venci Sokolskih saveza Viteškom Kralju Ujedinitelju.
- 8) Sedište Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u crnini.

